

Etika

Slovo etika pochádza z gréckeho slova ethos, toto slovo môžeme vysvetliť dvojakým spôsobom:

1. Spoločenské pravidlá ľudí týkajúce sa správania
2. Charakter konkrétneho človeka, jeho zvyky, tradície, morálka, návyky

Slovo morálka pochádza z latinského slova móres, čo znamená zvyk, obyčaj, charakter, vlastnosť.

Etika je vedná disciplína, ktorá skúma ako sa človek správa pri výbere z minimálne dvoch možnosti konania v danej situácii.

Etiku by sme mohli definovať aj ako vedu o správaní.

Hodnoty vychádzajú zo základných záujmov jednotlivca ale aj celej spoločnosti. Každý človek má iný rebríček hodnôt

Etické princípy sú súbor zvykov a nepísaných pravidiel, ktoré ľudia považujú za svoje hodnoty. Etické princípy v rôznych kútoch sveta sa líšia.

To znamená to čo my považujeme za dobré, tak ľudia v Iraku nemusia považovať za dobré.

My považujeme bozkanie žien na verejnosti za etické, ale ľudia v Iraku to považujú za neetické

Etapy vývoja etiky v podnikaní

1. Etapa (1900-1920)- **proces hľadania etiky v podnikaní**- v tejto etape hľadali sa možnosti zaradenia etiky do podnikania
2. Etapa (1921-1950)- **proces snahy uznania etiky podnikania ako profesie**- v tejto etape bola snaha o vytvorenie profesie, v ktorej budú zamestnanci, ktorí sa budú vyznať etike v podniku
3. Etapa (1951-1970)- **proces narastania komplexnosti etiky podnikania**
4. Etapa (1971- súčasnosť)- **etika podnikania sa stáva samostatnou vednou disciplínou**- etika v podnikaní v tejto etape sa stala predmetom záujmu vedy

Definícia etického kódexu:

Etický kódex je listina, ktorá určuje čo považuje podnik z hľadiska správania sa zamestnancov za etické . V jednom podniku sa určité konanie môže považovať za etické a v druhom už nie

Ciele etického kódexu

1. **Cieľ vyhýbania sa neetického správania sa zamestnancov**, ktoré je v nesúlade s pracovnou disciplínou
2. **Pomoc pri návrhoch disciplinárneho konania pri porušení etického správania sa zamestnancov v danej firme**- etický kódex pomáha pri určení trestu pre zamestnanca pri porušení pracovnej disciplíny
3. **Pomoc pri riešení dilem správania sa zamestnancov v podniku**- pri určitých činnostiach v podniku sa môžu vyskytnúť dilemy, či to podnik považuje alebo nepovažuje za etické

Typy etických kódexov

1. **Ašpiračný kódex**- je prehľad ideálov ku ktorým by sa malo smerovať. Každý podnik má iné ideály
2. **Výchovný kódex**- obsahuje presné ustanovenia s konkrétnym popisom
3. **Regulačný kódex**- slúži ako základ pre regulovanie sťažností
4. **Odvetvové kódexy**- sú kódexy, ktoré platia pre určité odvetvia. Napríklad stavebné odvetvia môžu mať iné etické kódexy ako potravinárske odvetvia
5. **Profesijne kódexy**- sú kódexy, ktoré platia pre určitú profesiu, napríklad je profesijný kódex účtovníka

Dôvody pre vytvorenie etického kódexu

1. Chcenie, aby zamestnanci hlboko premýšľali o cieľoch a hodnotách podniku
2. Etický kódex, keď je vytvorený, môže slúžiť na ďalšiu diskusiu a následne modifikáciu
3. Pomoc pri vstúpení morálky v prípade prijatia nových zamestnancov do podniku
4. Pomoc pri odhlásení etického prehrešku určitého zamestnanca
5. Dôkaz spoločnosti, že firma dodržiava všetky etické pravidlá a princípy

Etický audit poskytuje prehľad o súčasnej klíme podniku

Typy etických auditov

1. **Audit integrity**- umožňuje ohodnotiť 6 etických návykov v podniku
2. **Rýchly etický test**- tento test meria etickú zhodnosť, mieru podobnosti názorov na mieru etiky v podniku
3. **Odhad morálnych hodnôt a zraniteľných miest**- Tento etický audit sa vyznačuje osobnými pohovormi

Najvšeobecnejšie morálne princípy

1. **Egoizmus**- predstavuje typ správania sa človeka, pri ktorom sa človek riadi podľa svojho konania, podľa svojej mysle. Tento človek nepočúva nikoho iného, ide si len za svojim
2. **Alturizmus**- predstavuje typ správania sa človeka, pri ktorom sa prejavuje u človeku nezištná pomoc inému človekovi. Tento človek počúva iného človeka a riadi sa týmto človekom. Tento typ správania sa je opakom egoizmu
3. **Regulatívna funkcia**- predstavuje typ správania sa človeka pri ktorom sa človek usmerňuje v danej sociálnej skupine, t.j. prispôsobuje sa k danej skupine ľudí
4. **Poznávacia funkcia**- ide o nájdenie najefektívnejšieho etického konania

Zisk a etika

Maximalizácia zisku je hlavným motívom fungovania podniku, ale zamestnanci v podniku si musia uvedomiť, že podnikanie nie je len o získavaní peniazi od zákazníkov, ide tam aj o iné veci ako napríklad spôsob zaobchádzania so zákazníkmi.

Podniková kultúra

Na podnikovú kultúru sa nemá pozeráť ako na bezduchú organizáciu s bezduchými ľuďmi, ale ako na organizovanú skupinu ľudí s určitým cieľom.

Najčastejšie porušenia etických noriem

1. **Klamstvo**- podnikateľ by nemal klamať obchodným partnerom, spoločníkom ani zamestnancom
2. **Ohováranie** sa týka väčšinou konkurencie na získanie výhod. Má veľmi podobné znaky s klamstvom
3. **Dobrovoľná platobná neschopnosť**- Podnikateľ si vyberá splácanie záväzkov podľa vlastného uváženia
4. **Nepriзнание primeranej mzdy zamestnancom**- v dôsledku vysokej nezamestnanosti a nedostatku pracovných príležitostí nie platená úmerná mzda.
5. **Korupcia**- vzniká pri situáciách, keď o verejných financiách sa rozhoduje v súkromnej osobe alebo osôb

Firemná lojalita znamená vernosť, oddanosť zamestnancov k danej firme